

Grau de Filologia Catalana

Treball de Fi de Grau

Curs 2021-2022

**Acomodació dialectal després d'un procés migratori: de Balaguer al
domini del català central**

Almodis Peguera i Comas

Tutora: Maria-Pilar Perea

Barcelona, 17 de juny de 2022

Resum: L'any 1973 Howard Giles postulava per primer cop les bases de la teoria de l'acomodació lingüística, que pretenia donar resposta als comportaments dels parlants enfront de la massa social. Quines accions acosten, allunyen o mantenen la distància entre interlocutors. Aquest estudi en fa una breu retrospectiva per tal d'inserir-se en aquest marc teòric postulat. Així doncs, a través d'enquestes dialectals s'analitza el procés d'adaptació que fan els parlants del nord-occidental respecte a la seva varietat d'origen. En concret, emigrants de la ciutat de Balaguer al domini del català central. D'aquesta manera, la una raó del treball no és només indagar en la pèrdua o manteniment d'elements lingüístics del nord-occidental, sinó també en la variació lingüística, els usos i les raons ideològiques i extralingüístiques que motiven al canvi, tant dels emigrats com dels mateixos balaguerins.

Paraules clau: acomodació dialectal – convergència – divergència – nord-occidental – Balaguer – estàndard – ideologia i usos lingüístics.

Abstract: The Communication Accommodation Theory, first conceived by Howard Giles in 1973, pretended to explain speakers' behavioral changes facing the rest of the society. What actions bring closer, distance or maintain the distance between partners. In order to comprise the present study in the theoretical framework proposed, a brief retrospective on Gile's theory is made. Through dialectal surveys, it is analyzed the process of adaptation made by speakers of the Northwestern part of Catalonia regarding their original dialect. Specifically, the study focuses on migrators from the city of Balaguer to the Central-speaking area of Catalonia. Therefore, the aim of this study is not only to investigate the loss or maintenance of Northwestern linguistic elements, but also to consider linguistic variation, language usage and ideological and extra-linguistic reasons that motive changes among both speakers who have emigrated to the Central-speaking area and who have not moved from Balaguer.

Keywords: accommodation in dialect contact – convergence – divergence – Northwestern Catalan – Balaguer – standard language – ideology and language usage.

A tots aquells balaguerins i balaguerines que m'han regalat un trosset de les seva parla i m'han permès entrar a la seva llar. Per la predisposició, l'interès, l'ajuda i per haver-me escoltat i ensenyat. Per estimar les singularitats, la llengua i la ciutat que els ha fet créixer.

Gràcies a la Maria-Pilar, la meva tutora, per guiar-me i orientar-me en aquesta recerca tan nova i desconeguda. Als meus companys, amics, familiars que m'han ajudat, m'han fet costat i han destinat una miqueta del seu temps a fer que aquest treball sigui millor.

ÍNDEX

1.	INTRODUCCIÓ	7
2.	OBJECTIUS I HIPÒTESIS	8
3.	MARC TEÒRIC DE LA RECERCA	10
3.1.	Acomodació lingüística i dialectal	10
3.2.	La Noguera: geografia i demografia	13
3.3.	Nord-occidental i llengua estàndard	14
3.4.	La varietat dialectal de Balaguer.....	15
3.4.1.	Fonètica.....	16
3.4.2.	Morfologia	17
3.4.3.	Lèxic	19
4.	METODOLOGIA	21
4.1.	Destinatari	21
4.2.	Disseny de l'enquesta	22
4.3.	Mètode de realització	22
5.	ANÀLISI I TRACTAMENT DE LES DADES	24
5.1.	Lèxic	24
5.2.	Morfologia	28
5.3.	Factors propicis per l'acomodació dialectal	29
5.4.	Percepcions i ideologies.....	30
6.	CONCLUSIONS.....	33
7.	BIBLIOGRAFIA	35
8.	ANNEXOS	38

1. INTRODUCCIÓ

Aquest estudi neix d'una motivació personal, familiar, de l'autora. A casa sempre havia sentit a dir que el pare parlava en la varietat de Balaguer, però mai fins fa uns mesos (tret de les burles que sovint ha rebut per aquesta qüestió) havia parat atenció en quins eren els seus trets dialectals característics. No és, doncs, fins que no visc aquell moment en què a qualsevol amant de la filologia i la llengua se li desperta una atenció gairebé malaltissa, com un radar a lingüístic que no descansa en cap hora del dia parant compte als estímuls orals i escrits de l'entorn, que no hi començo a fer compte: el que parla el meu pare no és estrictament català nord-occidental. Tampoc és, però, català de la varietat central.

Fent una mica de cerca dins de l'inventari de persones que conec, m'adono que no és l'únic i que, si no m'erro, els seus germans que van fer el mateix procés de migració, parlen semblantment. Així, em pregunto diverses qüestions: en quin moment s'estroneja la fluïdesa de la varietat dialectal que van aprendre quan eren infants i, sobretot, per què?

La motivació d'aquesta recerca és indagar en el manteniment i la pèrdua dels trets dialectals en aquelles persones que han fet un procés migratori de Balaguer a la zona de la varietat central. Què conserven del català que els va ensenyar a parlar, de la varietat dialectal que van aprendre amb la seva L1, què han perdut i quina consciència tenen sobre la pròpia parla en relació amb aquest fenomen. Caldrà veure de quina manera hi han o no parat atenció i en quin grau —si hi ha modificació— és premeditada.

Així doncs, un cop explicats els motius que propicien l'acomodació lingüística a una zona dialectalment diferent (en concret de la zona de Balaguer a la del català centra), l'estudi requereix d'una aproximació a persones amb aquesta realitat. Elles seran la matèria primera amb què indagaré en aquesta recerca.

2. OBJECTIUS I HIPÒTESIS

Prèviament a l'estudi teòric de la qüestió, s'estableixen unes hipòtesis de partida de sobre els possibles resultats de la recerca.

1. La hipòtesi d'aquesta recerca es basa en una evidència en relació amb l'adquisició de llengües. En les persones acomodades romandrà majoritàriament la fonètica, i tant lèxic com morfologia es veuran molt minvats quant a les formes pròpies nord-occidentals (les adquirides en la infància). Pel que fa al lèxic, és el més fàcilment substituïble, en tant que per al parlant només cal intercanviar una peça per una altra—. La fonètica, en canvi, és el més difícil de sostreure, ja que és l'element més arrelat. La morfologia se situaria a mig camí.
2. Pel que fa als motius de l'acomodació, la hipòtesi es basa en una qüestió de prestigi. Mentre que el dialecte central té una gran presència a la llengua estàndard, el nord-occidental ha estat més bandejat quant a lèxic i sobretot quant a morfologia. És per aquesta qüestió, més que per la millora de la intercomprensió, que els parlants són induïts al canvi.
D'altra banda, entre els factors sociolingüístics que més pes hi prenen en l'acomodació de cada un, el que es creu que tindrà més rellevància és el gènere: les dones, en tant que propulsores de canvi lingüístic, convergeixen dialectalment més que els homes.
3. Així doncs, la hipòtesi anterior també ens apunta a les percepcions i ideologies dels parlants. Aquests, si bé són conscients dels canvis lingüístics que han realitzat des de la migració, ho atribueixen a una qüestió de formalitat (fins i tot de millora qualitativa a l'hora de parlar la llengua). Per tant, no comprenen el seu dialecte com una varietat dialectal anivellada amb el català central i, de fet, alguns no saben distingir-la de la llengua estàndard.

Així doncs, abans de començar, cal especificar quins objectius es volen assolir amb aquesta recerca per tal de treballar amb coherència.

1. En primer lloc, destriar quins són els trets lingüístics, lèxics i morfològics que es perden després del procés de migració en contraposició als parlants del nord-occidental que han residit sempre a Balaguer. A la vegada, fixar-se en els que es continuen preservant.

2. En segon lloc, determinar quins són els factors que propicien el canvi o la pèrdua dels elements lingüístics. Per una banda, focalitzar en aquells elements intrínsecs de la llengua que hi prenguin part, i per l'altra, en els factors socials, històrics o geogràfics —extralingüístics— i el pes que hi prenen. Així doncs, serà fonamental determinar quin són els pesos en el resultat final de l'acomodació, per concloure'n les causes.
3. Finalment, indagar en les percepcions dels parlants sobre el prestigi, la vitalitat i l'ús del dialecte nord-occidental. No només fent compte en els migrats, sinó també als actuals residents a Balaguer.

3. MARC TEÒRIC DE LA RECERCA

3.1. Acomodació lingüística i dialectal

La *Communication Accommodation Theory* —d'ara endavant *CAT*— és el marc teòric sota el qual es prova de donar resposta als comportaments comunicatius dels parlants, tant verbals com no verbals. La teoria ens permet explicar els ajustaments lingüístics que es produeixen per tal de mantenir, augmentar o reduir la distància social entre interlocutors, així com les seves causes i els seus efectes. La *CAT* s'ocupa també de les conseqüències socials tant immediates com a llarg termini d'aquestes diverses tàctiques.

La teoria té com a nom propi el del psicòleg social Howard Giles, que en va formular per primer cop les bases l'any 1973. D'aleshores ençà, han estat molts els autors que han col·laborat a eixamplar-la. Aquest treball, si bé no fa noves aportacions en l'àmbit psicològic, sí que pren la teoria com a marc teòric de partida.

Així doncs, la *CAT* diferencia entre acomodació psicològica i lingüística, ja que l'acomodació com a procés d'acostament entre individus és detectable en infinitat de contextos: preparar un cafè a gust d'un conegut, empolainar-se o vestir-se d'acord amb les preferències d'algú o d'algun col·lectiu (Giles, 2009), etc. La majoria d'estudis s'han focalitzat en el tipus lingüístic.

En aquest sentit, els dos conceptes cabdals que han centrat l'atenció de les formulacions són *convergència* i *divergència*. *Convergència* és, amb tota probabilitat, el que ens ocuparà a l'estudi de camp, ja que fa referència als actes duts a terme pels parlants amb l'objectiu —sovint mecànic i irreflexiu— d'integració o identificació amb un individu o un grup. D'aquesta manera, en el procés de *convergència* podem distingir entre «*subordinates*» i «*superordinates*», és a dir entre individus amb més i menys poder social; els que subordinen i els que són subordinats, els que provoquen l'acomodació i els que convergeixen.

No és d'estranyar que, en aquest context, històricament les dones hagin estat motor de canvi lingüístic, en tant que l'ostentació de poder social —menor que la dels homes— els ha fet convergir a noves fórmules. Però encara que l'acomodació pot ser la causa del canvi dialectal, la correlació entre els dos fenòmens no és directa (Trudgill, 1986). El canvi lingüístic és un canvi “permanent”, i que no requereix el contacte entre interlocutors.

La convergència ha estat percebuda majoritàriament un acte positiu per les dues bandes. De la banda dels qui la perceben, la qualificació que li atribueixen és majoritàriament positiva (tot i que més endavant veurem casos en què no funciona). Ho podríem reconèixer fàcilment en l'exemple d'un turista que saluda, s'acomiada o s'esforça a pronunciar alguna expressió en la llengua del territori (Giles, 2009). La sensació que provoca als receptors és de gratitud i respecte. És per això que les motivacions de la convergència rauen en l'efecte que provoca: és percebuda com una eina capaç de millorar la imatge del parlant davant l'oient, ja sigui per l'ajustament a la comprensibilitat, pel suport, per implicacions personals o per altres motius. La CAT afirma que quan un parlant realitza la convergència amb un resultat positiu, és motiu suficient per considerar-ho com una aprovació o una validació de cara a futurs intercanvis. En aquest sentit, Giles (2009) afirma que l'acomodació lingüística és una eina de producció i reproducció d'identitat.

Tanmateix, la convergència es basa en l'anticipació d'una percepció aliena, així que és susceptible a errar. En altres paraules, en tant que l'acomodació convergent prova de reproduir patrons de comunicació aliens, aquests poden no esdevenir un calc, sinó una percepció esbiaixada de la còpia. Això pot deure's a la impossibilitat de reproducció d'aquests patrons, a qüestions d'allunyament morfològic o fonètic, però també a estereotips.

Un exemple d'aquesta pràctica amb resultats negatius podria ser l'ajustament de la parla (amb un llenguatge planer, repetició dels mots, dicció lenta, acurada, preparada, etc.) a una persona de la tercera edat a qui, pel seu aspecte físic, se li atribueix alguna dificultat cognitiva. Algun dels problemes que ha presentat la CAT, doncs, van relacionats amb les percepcions de la parla pròpia i aliena, ja que poden denotar estereotips i presentar biaixos amb la realitat. No sempre els parlants poden identificar un context aliè com realment és.

El procés contrari a la convergència és la divergència, per la qual s'accentuen les diferències entre els membres d'un intergrup amb un altre d'extern. Els motius acostumen a relacionar-se amb una bona valoració de la pròpia identitat, que porta a voler-la conservar. Sovint, però, aquests comportaments lingüístics solen ser vistos com a grollers pels receptors (Giles, 2001). En serien alguns exemples propers, el manteniment del català en certs grups castellanoparlants, o fins i tot el manteniment d'una varietat dialectal en un entorn més proper a la llengua estàndard (com podria ser en una classe d'universitat

o en una entrevista de feina). La divergència, així, acostuma a presentar-se d'una forma més intencionada que la convergència, i sovint ve motivada per qüestions ideològiques.

Així doncs, la tensió i situació d'incomoditat que provoca la divergència sovint s'ha resolt amb la convergència, que s'anticipa amb la percepció de l'altre. És per exemple el cas de molts catalans a l'Àrea Metropolitana de Barcelona, que davant la forta resistència lingüística del castellà, directament inicien les converses en l'altra llengua. L'anticipació a la recerca d'una convergència porta els catalanoparlants al lloc on creuen que es troba l'altre lingüísticament: el castellà. També és un fenomen molt estès des d'anys enrere al conjunt dels territoris de parla catalana la norma de convergència automàtica al castellà.

De la mateixa manera que Weinreich havia estudiat el contacte entre llengües, els processos lingüístics que hi prenen part, i el canvi motivat per la qüestió psicològica del parlant, Trudgill es va dedicar al contacte entre dialectes i va publicar estudis dins del marc de la teoria de l'acomodació lingüística de Giles.

En la comunicació entre dos parlants sovint entren el contacte dues o més varietats (no estrictament en l'àmbit dialectal), la qual cosa permet la influència i la interacció. El resultat que se'n deriva sovint és anomenat “interferència” i no genera problemes importants des del punt de vista comunicatiu, encara que té rellevància lingüísticament. Giles sí que havia treballat en certa manera sobre acomodació dialectal, ja que s'havia fixat en intercanvis on l'emissor, per tal obtenir l'aprovació del receptor, adaptava els seus patrons d'accent cap als de l'altre per reduir les dissimilituds de pronunciació. Va qualificar el procés de “convergència d'accents” (i al contrari de “divergència d'accents”).

D'aquesta manera, en un enfrontament entre varietats dialectals —per molt que siguin intel·ligibles entre elles— inevitablement alguns elements es transfereixen d'una a l'altra. L'intercanvi pot generar afectacions en l'àmbit gramatical i lèxic. Així doncs, mentre que l'acomodació a curt termini és de major interès per a la psicologia social, el de llarg termini és de considerable interès per al lingüista, en tant que s'empren més mecanismes que en un procés d'acomodació de dins la comunitat (Trudgill, 1986). Si en aquesta intervenen variables sobre les quals el parlant ja té control, en l'acomodació fora de la comunitat poden sorgir formes de pronunciació totalment noves i altres elements lingüístics a destacar.

Per concloure, trobem que els factors que més rellevància prendran en l'acomodació lingüística són la distància estructural entre dialectes i les motivacions externes dels parlants (Campins, 2018). És a dir, mentre que alguns —segurament, la majoria— convergiran en pro de la varietat dialectal dominant, altres mantindran la seva pròpia a causa d'una qüestió ideològica i militant.

3.2. *La Noguera: geografia i demografia*

La Noguera és una comarca de les Terres de Ponent, regió natural de la depressió central i de les conques del Segre i el Cinca. Té un total de 1.784,06 quilòmetres quadrats d'àrea, terres de faig i de roure. Al nord limita amb les comarques del Pallars Jussà i Alt Urgell, al sud amb Pla d'Urgell i Segrià, a l'est amb el Solsonès i a l'oest amb les comarques catalanòfones Llitera i Baixa Ribagorça.

Malgrat el baix nivell d'altitud respecte a les regions veïnes, la Noguera es constitueix per la Serra del Montsec i els Aspres del Montsec. El riu que la travessa i els seus predecessors divideixen la part baixa de la comarca en dues planes: la Plana d'Urgell (on queda una part de Balaguer) i la Serra Llarga (on hi queda l'altra). Comptant la part alta de la comarca, són un total de 30 municipis i la població total és de 38.770 habitants¹. Balaguer, capital de comarca i centre neuràlgic, és una ciutat de poc més de 17.000 habitants, banyada pel Segre i pel Sió al nord.

Quant a la demografia, la comarca s'enfronta a dos reptes cabdals. En primera instància, la Noguera es veu assotada per la despoblació que ataca els municipis petits de les ruralies catalanes (en especial al Pirineu i Prepirineu). Avui en dia són un total de 13 els indrets que resten deserts, però on fins a la meitat del segle XX s'hi havia residit. En l'última dècada el balanç de població ha estat clarament negatiu, i únicament han sumat habitants Balaguer i tres municipis més. Les condicions materials de la comarca propicien el despoblament i fins i tot en poblacions més turístiques —amb milers de visitants cada any— hi emergeixen els problemes d'una població envellida, una connectivitat entre

¹ Dades de l'últim estudi de l'Institut d'Estadística de Catalunya (2019).

municipis pèssima i unes normatives que dificulten la construcció d'habitatges i l'obertura de negocis rurals.

L'altre repte al qual s'ha enfrontat Balaguer, igual que les ciutats al conjunt de les Terres de Ponent, són les diverses onades d'immigració que han arribat des de principis de segle. Actualment, a Balaguer un 23,77% de la població és immigrada, segons el padró de 2021 (per sobre de ciutats com Barcelona, amb un 21%) (IDESCAT). Domingo (2014) apunta que la comarca viu una tendència cap al procés d'urbanització d'unes poblacions tradicionalment rurals. L'agrupament territorial per orígens parla es veu reflectit a Balaguer amb una immigració majoritàriament africana, marroquina, i seguidament de la romanesa. Aquestes arribades han provocat, sobtadament, alguns canvis culturals juntament amb aquesta dinàmica d'èxode rural i de lent procés d'estancament.

3.3. Nord-occidental i llengua estàndard

Les societats multidialectals, sociolingüísticament evolucionades, estableixen com a vehicle de comunicació formal una varietat lingüística normalitzada ortogràficament i gramaticalment: l'estàndard (Veny, 2015). Es tracta, doncs, d'un producte artificial, planificat i motivat per la necessitat d'establir un vehicle de comunicació formal i comú en l'ortografia, la gramàtica i per als contextos multidialectals (Viaplana, 19969).

En el procés d'estandardització, la primera fase d'elecció és cabdal en l'estudi que ens ocupa, ja que d'aquí arrela el prestigi social de cada dialecte. Si bé la llengua catalana estàndard s'ha construït com a varietat composicional, és indiscutible que el dialecte central ha estat per raons extralingüístiques (històriques, polítiques, socials, demogràfiques i culturals) la que hi ha tingut una influència molt major. De fet, es constata amb la descripció de la morfologia, que cap de les formes verbals pròpies descrites és normativa.

Aquesta situació ha comportat un dels problemes postulats per Branchadell en la salut d'una llengua: la desintegració, és a dir, la manca de coordinació entre diversos territoris d'un mateix domini lingüístic. Boix (2010, p. 75) constata l'exemple paradigmàtic que els parlants d'una certa regió del domini lingüístic es refereixen als d'una altra part dient que "tenen accent", oblidant que, a la pràctica, tothom té accent. El que es dona és una jerarquitització dels accents entre els més "bons" i els més "dolents". Sovint entre els

parlants del català central no s'acaba de reconèixer la diferència entre el propi dialecte i l'estàndard a causa de la proximitat lingüística entre les dues varietats, la qual cosa duu a identificar el dialecte propi com a varietat de prestigi. Entre els parlants de varietats aïllades de domini lingüístic, per tant, hi plana un sentiment de no reconeixement o no identificació amb la varietat estàndard (amb tot el que això suposa identitàriament).

En aquest sentit, el català nord-occidental és objecte d'estudi, ja que és part del territori on es va impulsar en primera instància la codificació de la llengua i el pla de normalització lingüística. Així, és el territori que ha estat exposat durant més temps i a més intensitat a la pressió de l'estàndard, promogut en l'escolarització i difós a través dels mitjans de comunicació nacionals.

Prenent de referència l'estudi de Viaplana (1999) on es constata que el procés de convergència lingüística entre el nord-occidental amb el català estàndard es trobava en un estadi avançat, Valls (2008) fa les següents consideracions. En primer terme, confirma que els nuclis urbans actuen com a focus irradiadors d'innovació lingüística i cultural, mentre que les àrees rurals són reductes dels parlars més conservadors, que adopten els models de la ciutat de manera progressiva. D'aquesta manera, el poble de Cubells s'ha mantingut més aïllat de l'estandardització que la capital, Balaguer. En segon terme, sembla coherent afirmar que el conjunt de la Noguera s'erigiria en una zona transitòria més propera a la part orientaltzada que a l'occidentalitzada del dialecte, és a dir a la que ha rebut més pressió de l'estàndard. En últim lloc, conclou que la varietat de Balaguer en les generacions joves es diferencia —gairebé exclusivament— de la varietat de prestigi, només a través dels trets fonològics, ja que les generacions joves ja convergeixen majoritàriament en la morfologia verbal i nominal de la varietat estàndard.

3.4. La varietat dialectal de Balaguer

La varietat dialectal que es parla a la ciutat de Balaguer coincideix en la immensa majoria de la base del dialecte nord-occidental.

Sovint, per la proximitat amb la capital de la província, Lleida, i per les similituds amb la varietat que s'hi parla, ha estat englobat sota el nom de lleidatà. Actualment, però, és un terme polèmic i en desús pels estudis acadèmics, des que Veny va rebutjar-lo. Així, la seva proposta era identificar-lo amb el nom del mateix dialecte, per les coincidències i

les poques singularitats que els altres subdialectes del nord-occidental sí que mostren i per oposició al català occidental, el qual té un valor geogràfic més ampli.

L'any 1990, el filòleg Albert Turull va publicar *Notes sobre el lleidatà*, on descrivia que el “parlar lleidatà” pot rebre dues definicions antagòniques. En valor negatiu, el lleidatà seria tot allò del català nord-occidental que no rep una etiqueta subdialectal específica, és a dir, tot allò que no és ni tortosí, ni pallarès, ni ribagorçà ni el parlar del Matarranya. Com vèiem, el lleidatà seria el nord-occidental estricte d'alguns mapes i poc més. En valor positiu, no obstant això, el lleidatà seria aquell subdialecte o la varietat que comprèn la zona que tradicionalment parla com Lleida, i que els seus trets més característics: l'article masculí *lo*, la coneguda [ɛ] final i determinat lèxic. Seria, doncs, el que es parla a les comarques del Segrià, l'Urgell, el Pla d'Urgell, les Garrigues i la Noguera. En aquest estudi, però, defugirem d'utilitzar el terme.

3.4.1. Fonètica

Pel que fa al vocalisme tònic, el sistema és de set fonemes vocàlics distribuïts en quatre graus d'obertura, de la mateixa manera que el valencià. Tanmateix, respecte al català central, hi trobem algunes divergències com ara una distribució diferent pel que fa a paraules que en oriental es pronuncien amb [ɛ], una evolució diferent de la ɛ del llatí vulgar i d'altres mots (EXEMPLE). La E tancada del llatí vulgar —procedent de E llarga i I breu del llatí clàssic— s'ha mantingut tancada (CEPA > c[e]ba), excepte en els casos que la vocal que la segueix n'afavoreix l'obertura (VIRIDE > v[E]rd, VIDERE > v[E]ure). De fet, en alguns mots, la -e en posició àtona pretònica pot tancar-se fins a convertir-se en [i]: p[i]tit, g[i]rmà, s[i]lló, s[i]rà, etc.

Quant al vocalisme àton, aquí ens trobem tres graus d'obertura distribuïts en cinc fonemes. Les neutralitzacions es produeixen de [ɛ] a [e] i de [ɔ] a [o]. Així doncs, en posició àtona es fa la distinció entre *a* i la *e*, i entre *o* i *u*, de manera que no es confonen com sí que passa en el bloc oriental. Això comporta, doncs, efectes en la morfologia, ja que es fan distingibles els masculins i femenins. Aquest tercer grau d'obertura de les vocals àtones s'articula amb [ɛ] a la Noguera i zones properes esmentades, de tal manera que les diferenciacions morfològiques es presenten de la següent forma: el maldestr[e] i la maldestr[ɛ], el consogr[e] i la consogr[ɛ]. També en la morfologia verbal, ens permet

diferir entre la primera i la tercera persona del singular en l'imperfet d'indicatiu i el condicional (jo ballav[ε] i ell ballav[ε], jo ballari[ε] i ell ballari[ε]).

A més a més, en certs pobles i en contextos concrets també apareixen els fenòmens de tancament final i en [u] de la *o* àtona seguida per *i* tònica (c[u]ixí, c[u]nill, c[u]sir...), obertura en [a] de la *e* àtona inicial ([a]ixugar, [a]xamen, [a]scola...) i diftongació en [aw] de la *o* àtona inicial ([aw]liva, [aw]cell, [aw]rella...).

L'inventari consonàntic del nord-occidental és igual que el de l'oriental. No es coneix, però, el fonema fricatiu labiodental sonor, ja que va desaparèixer en ser confós amb la bilabial: es tracta d'una varietat betacista. Pel que fa a l'ús de les altres consonants, no hi ha iodització, però destaca molt la conservació de la consonant palatal [ʎ] en contrast amb la resta de dialectes.

Es produeix segregació amb les fricatives prepalatals sordes i sonores en posició intervocàlica i a final de mot, com en els casos de *ca[jj]a*, *fa[jj]a*, *plu[jɜ]a* o *bo[jɜ]*. Les consonants africades prepalatals sordes i sonores —amb menys freqüència—es presenten sordes en posició inicial i postconsonàtica, com ara en *[tʃ]xemeneia*, *fi[tʃ]ar* o *[dʒ]ovent*.

A final de mot, trobem emmudiment de la ròtica final als infinitius, noms polisíl·labs i d'alguns monosíl·labs com són *pastor* o *por*. També les oclusives finals dels grups de sonorant i líquides seguides d'occlusives s'emmudeixen: *molt*, *camp* o *gegant*.

3.4.2. Morfologia

Pel que fa a la morfologia nominal, trobem alguns problemes que produeix la distinció fonètica entre masculins i femenins comentada. La terminació semiculte *-ista* invariable és tractada sovint com si fossin de dues terminacions: un taxist[ε] i una taxist[ε]. El mateix passa amb adjectius invariables *-aire* i *-ble*, que prenen la seva forma femenina per analogia: el xerrair[ε] i la xerrair[ε].

En els plurals dels antics proparoxítons llatins (o d'origen culte) acabats en *-n*, es manté la nasal: *hòmens*, *jóvens*, *còvens*, *àsens*. L'article emprat és el literari (derivat d'ILLU, ILLA) però, a més, amb la conservació de les variants més arcaiques *lo*, *la*, *los*, *les* ([lo], [la], [los], [les]). Actualment, però, són dos fenòmens en regressió avançada, per la pressió de la varietat estàndard.

Destaca el possessiu femení per a un sol posseïdor pel manteniment de l'aproximant velar: *(la) meua, (les) meues, (la) teua, (les) teues...* Pel que fa a la dixi, només es presenten dos graus de llunyania, *aquest* i *aquell*, malgrat que freqüentment trobem el plural *aquestos* amb la vocal inserida que facilita la pronúncia del grup final.

Els pronoms febles normalment s'articulen en les seves formes plenes: *me menjo un entrepà, te criden, se fa miques, mos veurem demà, ne llenço dos, lo cerquen, los han matat*. Quan hi ha una vocal que permet l'aparició de les formes reduïdes, es presenta així: *no[m] fa l'efecte que fem tard, diu que[l] busquen, ja[n] tinc tres*, etc. A més, hi ha convivència entre la forma plena *vos* i la reduïda *us*.

D'altra banda, com a tret a destacar de la morfologia verbal, la primera persona del present d'indicatiu té sempre la terminació *-o* —que s'articula [o] i no pas [u] com en català oriental: *jo cant[o]*—.

La tercera persona del singular del present d'indicatiu dels verbs de la primera conjugació i, de l'imperfet d'indicatiu i del condicional de totes les conjugacions acaba en [e]: *ell cant[e], ell perdi[e], ell dormiri[e]*, etc.

L'imperfet d'indicatiu de verbs de la primera conjugació pot perdre la bilabial de la terminació sempre que no quedin en contacte dues *a*. És a dir que *jo cantav[ε]* pot passar a *jo canta[ε]*. La vocal posttònica de la I conjugació de l'imperfet en els casos de la primera i la segona persona del plural s'articula també amb [ε]: *catàv[ε]m, cantàv[ε]u*. Antigament, l'imperfet d'indicatiu s'havia realitzat amb una iot antihiàtica per compensar la pèrdua de la consonant, que ha reulat a les varietats de muntanya (*catania*).

El present de subjuntiu es fa distintament que en valencià i altres zones del domini dialectal, es fa a través del model reduït. En primera instància, trobem que la primera persona del singular presenta el morfema de mode-temps /a/, mentre que la segona persona del singular i la tercera de singular i plural presenten el morfema /o/: *que jo cant[ε], que tu cant[o]s, que ell perd[o], que ells sent[o]n...* Aquest morfema amb /o/ està documentat des del segle XIV i és característic sobretot de la zona de la Noguera i les comarques veïnes comentades. Es produeix per una assimilació de la vocal tònica velar de verbs com *donar*, i a partir d'aquesta incursió s'hauria anat generalitzant a les altres formes. És un fenomen també en avançada regressió, i els mateixos parlants el perceben com una vulgaritat. Per això, s'han anat substituint de mica en mica per les

desinències /a/ i /e/ pròpies dels extrems del nord-occidental. També s'ha notat la incorporació de la forma /i/, pròpia del català central i divulgada per l'estàndard.

L'imperfet de subjuntiu presenta tres diferents morfemes de mode-temps per a les diferents persones: /sa/ per a la primera persona (*que jo cantess[ε]*), /s/ per a la tercera persona (*que ell cantés*) i /se/ per a la segona persona del singular i les formes de plural (*que tu cantesses, que naltres cantéssem, que valtres cantésseu, que ells cantessen*). Se sol realitzar [se] però les persones 4 i 5 poden vacil·lar entre [ε] i [o]. Així doncs, en nord-occidental es distingeix entre les persones primera i tercera del singular de l'imperfet de subjuntiu, malgrat que per influències externes ja se sent *que jo cantés*.

Pel que fa als verbs incoatius, el seu increment es presenta com una /i/ tònica. Les consonants, en canvi, presenten molta variabilitat, però les distingim en dos models. En el primer, totes les formes incoatives reben el mateix increment, /iʃ/ o /is/: *jo servixo/servisso, tu servixes/servisses, ell servix/servís, ells servixen/servissen. Que jo servixa/servissa, que tu servixos/servissos, que ell servixo/servisso, que ells servixon/servissin.*

En el segon model, les formes incoatives alternen dos increments: per a la segona i terceres persones del present d'indicatiu el mateix /iʃ/ o /is/, i per a la primera persona del present d'indicatiu i per al subjuntiu /isk/ o /iʃk/. Així, trobem *que jo servisca/servixca, que tu servisques/servixques, que ell servisca/servixca, que ells servisquen/servixquen.*

3.4.3. Lèxic

El lèxic de la Noguera és compartit amb altres zones del nord-occidental i sobretot de la part central del domini dialectal (Segrià, Pla d'Urgell i Les Garrigues). Així doncs, a continuació es presenten alguns dels mots propis, agrupats per camps semàntics.

Menjar:

tarró (torró)

tomata (tomàquet)

prèssic (préssec)

tocino (porc)

corder (xai)

safranòria (pastanaga)

Animals:

mixó (ocell) *muricec* (ratapinyada) *sargantilla* (sargantana)
xut (mussol)

Accions:

parèixer (semblar) *empegar* (encomanar) *buirixir* (bordar)

Objectes o elements quotidians:

keds/queds (bambes) *mangala* (bastó) *fato* (conjunt de coses)
carrutxa (caminador) *s[i]lló* (càntir) *estalzi* (sutge)
timó (farigola) *arena* (sorra) *trebol* (sostre)
perxe (golfes) *bultra* (arbreda de pollanques al costat del riu)

Expressions:

nimai (ja t'ho faràs) *aumon* (enlloc) *ca* (no)
sisquere (tant de bo)

Atributs personals:

guerxo (borni) *conco* (solter)

Paraules de l'àmbit familiar:

reixos (reis) *bes, besada, beset* (petó) *xic* (nen)
popes (pits) *cabusseta o camissonda* (tombarella) *padrí* (avi)

4. METODOLOGIA

El disseny i la realització d'enquestes és una qüestió que històricament ha preocupat sociolingüistes i dialectòlegs. Giles (2009) ja va detectar en relació amb l'acomodació, que els informats sovint s'acomoden a l'entrevistador o que produeixen les respostes tal com es creu que s'esperen. És per això, que en el disseny d'aquest qüestionari es prima per aconseguir la màxima veracitat en la resposta dels informats.

4.1. Destinataris

En primer lloc, s'estableixen els criteris sobre els destinataris a qui anirà adreçada l'enquesta, en tant que font del coneixement, i posteriorment es confecciona a partir de les necessitats i característiques. Així doncs, es decideix el següent:

- Els informants tindran el català com a L1.
- Per a cada franja de 10 anys, entre 40 i 90, es buscarà dos informants: un total de 12.
- Un dels dos informants de cada franja d'edat serà de Balaguer.
- L'altre dels informants de cada franja serà algú que després d'haver viscut un mínim de setze anys a Balaguer, hagi residit al domini del català central.
- Es descartaran aquelles persones que després d'emigrar des de Balaguer, hi hagin tornat a residir al cap d'uns anys, encara que actualment habitin a la zona del domini central.
- Es descartaran aquelles persones que, malgrat residir actualment a Balaguer, hagin habitat més de quatre anys fora de les comarques del Segrià, Pla d'Urgell i Les Garrigues.
- Es descartaran aquelles persones la migració dels quals qui no tingui un mínim de 20 anys d'antiguitat.

Per a cada entrevista, s'elaborarà una fitxa que contindrà les dades pertinents dels informants. Els noms i cognoms aniran amagats darrere d'inicials per preservar la intimitat. Es demanarà per l'edat, el sexe, la data de naixement, l'estat civil, fills, nivell d'estudis i ocupació, a més a més de les condicions requerides anteriorment.

4.2. Disseny de l'enquesta

L'enquesta pren el format d'un qüestionari i es divideix en dues parts: lèxic i morfologia. Es demanen un total de 36 mots exposats anteriorment (ordenats per categories lèxiques) als quals l'enquestat ha de respondre afirmativament i negativa sobre el coneixement i sobre l'ús de la paraula. Així doncs, pel que fa al lèxic s'obtenen un total de 72 respostes per a cada enquestat en forma de "sí" (amb una creu) o "no" (amb un guió). Sempre que l'informant manifesti que fa servir algun mot, doncs, s'anotarà com un "sí". Ara bé, a causa de la impossibilitat d'emmarcar totes les respostes en aquest format taxonòmic, la feina a l'hora d'enquestar consisteix també a reflectir les paraules en què l'informant presenta vacil·lació i de quin tipus, així com anotar les apreciacions que ell mateix en faci.

D'altra banda, pel que fa a la morfologia, en tant que és complicat per a perfils no avesats a la reflexió lingüística fer compte *in situ* sobre l'ús de certes formes o flexions verbals, s'opta per un mètode inductiu. En tots els casos en què és possible, s'insereix en una oració la forma que es pretén aconseguir i es modifica lleugerament, ja sigui a través d'un canvi de temps verbal o de persona gramatical, i d'aquesta manera s'indueix a l'informador a pronunciar una oració semblant que sí que contingui la forma recercada.

- Enquestador: *Jo aquest matí he fet una excursió. Nosaltres aquest matí...*
- Informant: *Nosaltres aquest matí [forma recercada] una excursió.*

No obstant això, és també feina de l'enquestador parar atenció als diversos temps verbals i formes específiques que pugui produir l'informant espontàniament al llarg de l'entrevista. En total es busquen les vuit formes morfològiques específiques següents: *h[a]m fet, s[i]rà, digos, ana(β)e, voliven, visquéssem, tin, viuri*. Han estat seleccionades o bé per una morfologia verbal pròpia i característica (com són els casos *digos, voliven, visquessen, tin*) però també per fenòmens fonètics que les travessen (de *h[a]m fet, s[i]rà* o *ana(β)e*). De fet, han estat seleccionades entre les formes especials dels quaderns d'Alcover Moll (Perea, 2011).

4.3. Mètode de realització

Les enquestes es duen a terme o bé presencialment, o bé a través d'una videotrucada telemàtica, tot i que es prima per la presencialitat. En tots els casos i sempre amb el

consentiment dels informants, s'enregistra la duració del qüestionari per després poder obtenir talls significatius o revisar-ne el contingut. El nombre d'informants per enquesta serà d'un o dos.

D'altra banda, en la línia de vetllar per la veracitat de l'enquesta, l'enquestador es pot adaptar al moment de realització en funció de les necessitats de l'enquesta segons les característiques de l'informador. Per exemple, l'enquesta pot passar a prendre un mètode inductiu en el cas del lèxic (descriuint el mot per tal que l'enquestador el digui) si així guanya en veracitat. Els possibles canvis sobre el terreny, doncs, resten a criteri de l'enquestador.

5. ANÀLISI I TRACTAMENT DE LES DADES

5.1. Lèxic

L'anàlisi de les dades lèxiques s'ha dut a terme, un cop realitzats els dotze qüestionaris, a través d'una agrupació i quantificació dels elements en una taula, així com una posterior observació de les particularitats. En aquesta anàlisi s'han dividit les respostes entre els qui són a Balaguer i els qui han fet el procés d'acomodació.

En primer lloc, la desconeixença dels mots enquestats és un fenomen prou residual (més que la vacil·lació en l'ús). En el cas de Balaguer es troba només en l'informant més jove, i igual passa amb l'acomodació, amb l'afegit d'alguna paraula concreta que té un caire intergeneracional. Les paraules que comparteixen desconeixença entre els joves són *carrutxes* i *ca*, a les quals s'afegeix *estalzi* amb dos informants més. Podem afirmar que són conceptes que, més que haver-se perdut, no han aparegut a la vida dels informants (*carrutxes* i *estalzi* és una evidència que són elements molt específics, que han perdut pes al dia a dia socialment respecte anys enrere). Aquest informant més jove que resideix fora de Balaguer també desconeix els mots *s[i]lló* (altre cop el mateix fenomen), *trebol*, *camissonda* i *bes*. Les dades es poden consultar als annexos III i IV.

L'aparició o no de les paraules a la vida dels parlants no és casual, els conceptes hi fan cap a mesura que aquests ho necessiten i s'hi relacionen. El llenguatge va lligat amb l'entorn i la percepció que en tenen els parlants. El mot *conco* és un exemple de com els paràmetres morals canvien i, en conseqüència, l'ús i la freqüència d'aparició de les paraules.

Pel que fa a la resta de mots que, a més de coneguts, també tenen algun tipus d'ús, les classificacions són més complexes. Els resultats queden reflectits en aquestes taules.

ÚS	MOTS
Tothom en fa ús	<i>tocino, tomata, corder, prèssic, muricec, mixó, xut, empegar, mangala, keds, trebol, timó, bultra, arena, fato, guerxo, conco, padrí, camissonda</i>
1 persona no en fa ús	<i>sargantilla, s[i]lló, carrutxa, buixir, perxe, nimai, aumon, popes</i>
2 persones no en fan ús	<i>estalzi</i>
La meitat en fa ús	<i>reixos, xic</i>

2 persones en fan ús	<i>tarrons</i>
1 persona en fa ús	<i>safranòria, sisquere</i>
Ningú en fa ús	<i>parèixer, ca, bes</i>

Taula 1: ús del lèxic entre els informants de Balaguer.

ÚS	MOTS
Tothom en feia ús	<i>tocino, tomata, corder, mixó, xut, muricec, empegar, mangala, timó, bultra, fato, nimai, aumon, guerxo, padrí, reixos</i>
1 persona no en feia ús	<i>prèssic, buixir, carrutxa, s[i]lló, perxe, trebol, arena, xic</i>
2 persones no en feien ús	<i>safranòria, sargantilla, ca, conco, popes, camissonda</i>
La meitat en feia ús	<i>tarrons</i>
2 persones en feien ús	<i>sisquere</i>
1 persona en feia ús	<i>keds, parèixer, estalzí</i>
Ningú en feia ús	<i>bes</i>

Taula 2: ús del lèxic entre els informants abans del procés d'acomodació.

ÚS	MOTS
Tothom en fa ús	<i>bultra</i>
1 persona no en fa ús	<i>nimai</i>
2 persones no en fan ús	<i>tocino, corder, guerxo</i>
La meitat en fa ús	<i>tomata, empegar, mangala, conco, xic</i>
2 persones en fan ús	<i>mixó, xut, s[i]lló, carrutxa, keds, timó, fato, aumon</i>
1 persona en fa ús	<i>tarrons, prèssic, muricec, buixir, trebol, estalzí, sisquere, ca, reixos, popes, padrí, bes</i>
Ningú en fa ús	<i>safranòria, sargantilla, parèixer, perxe, arena, camissonda</i>

Taula 3: ús del lèxic entre els informants després del procés d'acomodació.

De les 36 paraules enquestades, n'hi ha 19 que són emprades per tots els actuals balaguerins, tal com reflecteix la Taula 1. La xifra arriba fins a 25, incloent-hi els mots utilitzats per tothom a excepció d'un informant. De fet, les paraules coincideixen exactament amb les 22 que els residents a la zona del central manifesten haver usat quan eren a Balaguer (a excepció de *reixos*, *safranòria* i *ca*, a comentar seguidament). Entenem, doncs, que es tracta de paraules arrelades al territori i que, si més no fins a la franja d'edat enquestada, presenten pervivència.

Contràriament, els mots *parèixer*, *ca*, *bes*, *safranòria* i *sisquere* ja han perdut tota la vitalitat entre els parlants de Balaguer i els que són fora que, malgrat conèixer-los, ja no els usen. De fet, *ca* i *sisquere* es conserven tan sols (en un reducte d'un únic parlant) en els qui viuen a l'altra banda. En aquest cas, és possible que l'aïllament hagi actuat com un factor propici a l'hora de mantenir la peça. En els casos de *safranòria*, *parèixer* i *bes* específicament, la cadena de transmissió fa més temps que va ser estroncada, ja que tampoc eren emprats temps enrere o ho eren en un reducte molt familiar (com manifesten els informants amb *safranòria*: “sí que ho deia, la padrina, segurament nosaltres [els nets] també”, X.P.M.).

Altres motius que propicien la pèrdua d'ús de certs mots després de la migració és la intel·ligibilitat. Hi ha paraules que són hermètiques i difícils de desxifrar per als parlants de la varietat central, com són *mixó*, *xut*, *s[i]lló*, *perxe*, *carrutxa*, *keds*, *fato* o *aumon*, que tenien una gran pervivència abans del desplaçament (Taula 2), però que després van minvar molt (Taula 3).

És interessant també fer compte en aquelles poques paraules que han conservat gairebé tots els parlants després de la migració. Ens trobem davant de *bultra* i *nimai*, dos mots molt distints però amb una mateixa raó de manteniment. En el cas del primer, només seria equiparable al sintagma “arbreda de pollancre vora del riu”. A més, qualsevol habitant de Balaguer l'associa amb una zona concreta de la ciutat: el *Camí de la bultra*, que voreja el riu. És un mot tan intrínsec de la ciutat que segurament la majoria de parlants no reconeixerien fora de Balaguer. Pel que fa a *nimai*, és també un mot sense un equivalent precís. Segurament, doncs, la falta de substituïts, ha contribuït al manteniment. Però aquesta manca de referents en la varietat del central, també és en paraules com ara *mangala*, *carrutxes* i *fato* que, tanmateix, no s'han conservat tant. En el cas de la primera, ha estat substituïda per la paraula *bastó*, més genèrica, i *carrutxes* per *caminadors*

infantils, o algun mot més específic (en tant que l'estructura de l'objecte ha variat molt amb els anys). El cas de *fato* és més singular, ja que no té cap equivalent ni construcció semblant, i de fet, el bandejament de la paraula es deu segurament a la seva connotació rural, accentuada per la -o final.

Entre altres motius de manteniment, hi ha la similitud amb el castellà. De fet, les paraules *tocino* i *corder* en són manlleus, la qual cosa propicia la comprensió entre l'entorn dels migrats (que coneix el castellà) i, per tant, el parlant no es veuria obligat a canviar de forma. El mateix passaria amb *empegar* o *guerxo*, que s'assemblen fonèticament a "pegar" o "guenyo". No obstant això, la similitud excessiva amb la llengua castellana, també pot produir un rebuig entre els parlants, en pro de la forma estàndard. Entre els informants de Balaguer, es manifesta vacil·lació amb mots com *tocino* o *corder*, pels equivalents *porc* i *xai*, però també amb *arena* o *sarganitlla*, per *sorra* i *sargantana*. F.E.S. manifesta a l'entrevista "arena, t'adones que ve del castellà i dius... no, sorra". És també interessant de comentar la forma *bes*, la qual ningú manifesta fer-ne ús, ja que el mot emprat ha estat des de fa anys el castellanisme "besito". Així doncs, l'equivalent que els parlants (tant de Balaguer com migrats) han pres per substituir en alguns contextos la forma castellana és directament de l'estàndard: *petó*.

Dels diversos usos de les paraules enquestades, n'hi destaquen algunes per la diglòssia. Són els casos de *reixos* o *tarrons*, que alguns informants manifesten haver deixat d'utilitzar per la seva "vulgaritat", mentre que d'altres les conserven però només en un context familiar. El mot *reixos* era d'ús generalitzat temps enrere (Taula 2), però segurament a causa del procés de normalització lingüística, va ser bandejat. A més, les paraules *tarrons* i *padrí* també hi ha informants que les usen, després d'haver fet la migració, només en cas de tornar a Balaguer. D'això se'n desprèn una associació dels mots amb la familiaritat i, per tant, una associació a un lloc concret que fa que la paraula no sigui vàlida en tots els contextos.

Per acabar, és també important ressaltar alguns mots que, tot i ser peces dialectals, varien dins de la mateixa ciutat. En el cas de l'equivalent de *tombarella*, a través d'aquestes enquestes s'han registrat un total de quatre formes: *cabusseta*, *camissonda*, *capissonda* i *cabissonda* (per ordre de freqüència). És una mostra evident de l'abast de la variació lingüística en aquells casos on no hi ha una normativa darrere. També és el cas de *xic*,

que alguns informants ha identificat amb *nen* o *infant*, altres amb *noi* o *xicot* i fins i tot amb *nòvio*. Es tracta, però, d'un mot en recessió.

5.2. Morfologia

Per dur a terme l'anàlisi dels resultats quant a les formes morfològiques enquestades, es reflecteixen amb la taula següent:

Informants	Coneixença	Ús (anteriorment)	Ús (actualment)
J.M.A.	7		6
MJ.M.C.	7		3
A.S.E.	8		1
J.M.P.	8		1
J.M.P.	8		3
T.C.E.	7		5
E.M.M.	6	4	0
X.P.M	8	6	1
M.P.M	8	4	1
J.P.M.	7	4	0
JM.P.M.	7	6	1
F.E.S.	7	2	0

Taula 4: resultats quantitius sobre les enquestes de les formes morfològiques

Amb l'observació de la Taula 4, es fa evident que la morfologia verbal del nord-occidental no s'ha conservat un cop realitzat el procés d'acomodació. L'explicació és fàcil: les formes no són normatives. Entre els pocs casos de manteniment (3), podem trobar-hi (en 2) la conservació de la forma *h[a]m*, la qual cosa tampoc té a veure amb la flexió, sinó que es deu a un procés fonètic intern. De les formes relatives amb la morfologia verbal enquestades, l'única ocasió en què es presenta pervivència després de la migració és amb relació a l'imperfet de subjuntiu. De fet, però, es tracta d'un cas on l'informant presentava vacil·lació, ja que la forma registrada (*haguessa*) va ser copsada

durant l'entrevista a través de la parla espontània, però en canvi quan se li va demanar, no va saber donar una resposta concloent sobre les formes que emprava.

Destaquen també, tanmateix, algunes xifres baixes registrades entre els parlants de Balaguer, un dels quals només conserva una de les vuit formes: l'imperatiu *tin*. Aquesta és, de la mateixa manera, la forma més conservada entre els balaguerins (cinc dels sis informants la mantenen). A l'altra banda pel que fa a l'ús, hi trobaríem les formes *voliven* i *viuri*, que si bé Alcover les va registrar com a pròpies, ja no són presents a Balaguer. La primera ha reculat Pirineu amunt.

Cal comentar també la pèrdua del present de subjuntiu amb -o, no només entre els migrats (0 ocurrencies), sinó també entre els balaguerins (1 ocurrencia). Deia F.E.S. que les formes *no digos* o *no faigos* "sonen bastant vulgar", és a dir que tenen una connotació negativa. El cert és que, tal com apuntàvem a la descripció de la morfologia, és una forma morfològica en retrocés, que els mateixos parlants s'han autocensurat per tal d'apartar-se d'aquesta connotació rural i de baixa cultura a les quals va lligada. En l'únic cas que perviu, ho fa diglòssicament, només en l'àmbit de la llar. Semblantment passa, encara que no en un estadi tan avançat, amb l'imperfet de subjuntiu sense la bilabial (entre els balaguerins només perdura en tres informants).

5.3. Factors propicis per l'acomodació dialectal

És un dels objectius d'aquest estudi indagar en les causes i en els factors que duen els parlants a realitzar una acomodació convergent. La hipòtesi inicial plantejava que el gènere podia ser un factor diferencial en tant que les dones són potencialment inductores al canvi lingüístic. Tanmateix, els resultats no permeten corroborar-ho i, de fet, sembla que no té cap suport. Entre les dues dones a qui es va dur a terme l'enquesta, hi ha l'informant que presenta uns resultats més convergents però també l'informant amb els resultats més divergents, en termes quantitativus.

Una altra era la hipòtesi segons la qual els qui menys convergissin serien el qui menys temps duguessin vivint al domini de la varietat central. Si bé el contrast de l'informant més jove (20 anys des de la migració) amb el més gran (72 anys des de la migració) sembla que sigui determinant, no és concloent. Mentre que l'informant més gran presenta un total de 6 peces lèxiques conservades i cap de morfològica, el més jove presenta 19

peces lèxiques i cap de morfològica també. Tanmateix, altres informants presenten xifres més elevades en manteniment i conservació de lèxic que els dos extrems d'edat.

Així doncs, cal indagar en el motiu pel qual M.P.M. conserva un nombre tan elevat de lèxic (19), malgrat fer més de cinquanta anys de la migració. I de la mateixa manera, quin és el factor pel qual J.P.M., havent fet la migració tan sols dos anys abans, només conserva un total de 3 peces lèxiques. La resposta rau fora del gènere, del factor temps i dels estudis (ambdues amb estudis universitaris en ensenyament). M.P.M. és l'únic informant — juntament amb el més jove una setmana abans de realitzar-li el qüestionari— sense fills. Cal, doncs, fer compte del procés a través del qual, amb motiu dels fills, els pares s'enfronten a una exposició molt elevada de la llengua estàndard. Un informant sense fills se'n pot guardar.

Finalment, cal comentar el factor de lloc d'arribada. El cert és que hi ha zones del domini central que presenten més trets dialectals que d'altres (els reductes locals en serien un exemple en contrast amb la gran ciutat). En el cas de J.P.M., manifesta que va poder conservar *tomata*, a causa de l'existència del mot en la seva localitat actual: Girona. Tanmateix, no es tracta d'un factor determinant i és, segurament, anecdòtic.

5.4. Percepcions i ideologies

L'esposa de F.E.S., que va assistir a l'entrevista, afirmava el següent:

“La gent de poble... no, no caurem en això però a veure, a vegades hi ha nivells culturals. Ell, la seva àvia era mestra, la besàvia era mestra. La seva mare havia ajudat en aquelles classes tan nombroses. Llavors el llenguatge generalment millora.”

El cert és que per molt que tots els informants hagin rebut de ser-ho amb les mans obertes i amb la voluntat d'explicar-se per poder fer de les seves particularitats objectes d'estudi reconegut, han aflorat algunes ideologies sobre la llengua que els han travessat des que tenen consciència sobre la seva parla.

“Jo no et podré ajudar, que jo no en sé”.

Em deia T.C.E., desconeixent que la seva parla seria la més rica que registraria des del punt de la variació dialectal. Però aquest autoodi cap a la varietat pròpia és un element

transversal entre la majoria dels informants que he vist. Sí que és cert que la majoria van demostrar alguna mena d'orgull, si més no cada cop podien afirmar que empraven algun terme enquestat. Tot i això, altres com F.E.S., la persona més viscuda (i més estandarditzada) amb qui em vaig entrevistar, dicten la sentència següent:

“Les coses aquestes es deien entre la gent molt gran o la gent amb molt poca cultura, però el jovent ja s’ha anat adaptant a l’estàndard”.

La percepció segons la qual acostar la parla a la varietat estàndard és també millorar-la i, per tant, millorar la imatge d’un mateix, és una qüestió que traspasa processos migratoris. És més, es tracta d’una mentalitat present tant a Balaguer com en les persones que ja no hi són. És una mentalitat, segurament, present arreu del país. En això, la convergència cap al català estàndard és, si no una decisió, part de la inèrcia.

“Jo no, jo dic *reis*, però... així, així, així, que diuen *reixos*. Jo tinc amigues que hasta quan les sento, no els ho he rectificat mai, eh, però que quan les sento... jo mateixa penso, que raro que no haiguis après, perquè tenen fills grans com ta mare i ta tia. I que no haigin rectificat los fills a la mare. Perquè a mi me van rectificar eh! Jo deia *reixos*, però ara no ho dic mai *reixos*, dic los *reis*.”

És per això que, malgrat que he trobat algun informant amb una ideologia lingüística en favor de la variació i la riquesa lèxica, el sentiment que hi plana és el de nadar a contracorrent davant d’una situació complexa i molt adversa. J.M.A. m’explicava que si ell ja no emprava precisament alguns mots, era per una qüestió d’elecció. Perquè davant la situació d’una llengua minoritzada que cada dia esdevé més minoritària, la responsabilitat dels parlants cal que sigui fer-la accessible a tothom, als neoparlants. En aquesta qüestió, una pugna contra la varietat estàndard pot resultar, de retruc, tirar pedres sobre la pròpia teulada de la llengua.

“Jo era súper antiestandardització i reivindicava los localismes, i... però fins al punt que m’adono que el català està tan malament que l’important és que el català es mantingui. He pres consciència que el català està en perill d’extinció, abans no la tenia. Si he de dir *pastanaga*, dic *pastanaga*. Jo el subjuntiu no el fai amb -o.”

Això no és més que una altra evidència que els parlants del nord-occidental han quedat desemparats davant unes polítiques lingüístiques que han oblidat volgudament que al territori s’hi parla més d’una varietat dialectal. Així, la responsabilitat sobre el

manteniment de la llengua, l'ús, la transmissió i la seva riquesa ha estat abocada sobre els parlants. Sense guia ni referents, s'han vist obligats a traçar un camí sobre un terreny inhòspit, a mantenir una varietat sense reconeixement ni prestigi o, potser més fàcilment, a oblidar-la.

6. CONCLUSIONS

En començar a realitzar aquest estudi em va ser molt difícil trobar referents. Ningú abans s'havia dedicat als processos migratoris dels parlants del nord-occidental. Per molt que hi ha hagut altres treballs de fi de grau sobre l'acomodació dialectal, eren vinculats als estudiants de les Illes Balears que es desplaçaven a Catalunya. A més, dels referents previs, no hi havia cap estudi sobre la variació dels trets lingüístics després de la convergència. És a dir, s'analitzaven comportaments i actituds, però no s'indagava en els processos de la llengua quan és travessada per l'acomodació dialectal. En aquest sentit, ha calgut una àmplia recerca bibliogràfica i partir de zero.

Aquest estudi és un monogràfic de la ciutat de Balaguer, cosa inèdita. Tanmateix, és possible dur a terme un treball de grans dimensions a escala de Ponent, així com observar els casos inversos, sobretot des de la visió de les percepcions i ideologies. És a dir, quins processos fan els parlants del domini central un cop emigren. En un futur estudi, el factor d'origen i el factor de destí poden variar entre una gran bossa de possibilitats. Les línies d'exploració són molt diverses i nombroses.

Tal com s'ha anat apuntant al llarg del treball, l'acomodació dialectal de Balaguer al domini lingüístic de la varietat central és, *de facto*, inercial. Al parlant del nord-occidental li és molt difícil, per raons extralingüístiques, no convergir al central, per l'associació (sovint inconscient) amb la varietat estàndard. Malgrat que els parlants tinguin nocions sobre llengua i sobre el seu ús, la tendència és arrossegadora.

S'accentua, però, segons alguns factors. Cal destacar-ne el que ha donat més resultat: els fills. L'alfabetització i escolarització comporta per a la família una vida de dedicació al creixement i acompanyament d'un infant. Aquest procés, que a Catalunya és en català a través de l'escolarització, se sosté —encara més en el domini central— en la varietat estàndard, de la qual es contamina també l'entorn de l'infant.

Per concloure amb l'estudi i amb la varietat a la qual s'acosten més els informants, caldria també una aproximació a la fonètica. Ara com ara, podem apuntar factors propicis, els diferents perfils i fer una comparació entre lèxic i morfologia. Per fer un registre total de l'acomodació, que permetria valorar a quina de les dues varietats s'acostarien més els informants, és necessari aquesta complementació.

Quant als elements lingüístics més exposats a la convergència, malgrat que en un inici postulava que segurament el lèxic se situaria en pitjor escenari que la morfologia, els resultats han indicat clarament el contrari. De fet, prenent el referent de l'estudi de Valls (2008), la morfologia del nord-occidental ha estat l'element més castigat per les pressions de la varietat estàndard, en tant que és on les diferències són més accentuades i on presentava més variació el dialecte. Contràriament, doncs, el lèxic ha trobat mecanismes per anar sobrevivint, si no en cap moment proliferar.

També és una evidència amb què ha topat aquest estudi la desdialectalització del nord-occidental a Balaguer. La comparació de les dades d'anys enrere, així com dels informants més grans, amb les de l'actualitat és clara. Si bé els resultats no són tan catastròfics com en el procés d'acomodació dialectal, també s'hi reflecteix el retrocés.

Als parlants, com deia abans, els manquen referents de prestigi a l'hora de conformar una opinió generalitzada i compartida de la seva varietat. Fa falta una feina grossa i ambiciosa, dirigida i planificada, per fer caminar la situació cap a un ús de la llengua viu, que convisqui amb una relació sana dels parlants amb la varietat pròpia. És, doncs, fonamental aconseguir estendre àmpliament una mentalitat que entengui la llengua com a eina de desenvolupament personal i de riquesa col·lectiva.

7. BIBLIOGRAFIA

- Boix. (2012). *Civisme contra cinisme: llengües per viure i conviure*. Generalitat de Catalunya, Departament de Benestar Social i Família. Recuperat de <https://xarxanet.org/biblioteca/civisme-contra-cinisme-llenguees-viure-i-conviure>.
- Campins, Maria Mercè (2018). *Acomodació dialectal i actituds lingüístiques dels estudiants universitaris mallorquins a Barcelona*. (Treball acadèmic). Universitat Pompeu Fabra. Recuperat de <http://hdl.handle.net/10230/35956>.
- Domingo, Jordi (Domingo i Coll); Bernad Caveró, Olga. (2016). Immigració a Ponent. Resultats d'una evolució. *Mascançà: revista d'estudis del Pla d'Urgell*, 2016, núm. 7, p. 25-32. Recuperat de <http://hdl.handle.net/10459.1/65224>.
- Giles, H. (2001) "Speech accommodation", *Concise Encyclopedia of Sociolinguistics*, R. Mesthrie (ed.), Oxford: Elsevier, 193-197.
- Giles, Howard (2009). "Communication Accommodation Theory". In Reis, Harry T.; Susan Sprecher (eds.). *Encyclopedia of Human Relationships*. SAGE Knowledge.
- Ibàñez, Lluís (2015) *Accent i acomodació: pressions en la parla d'estudiants mallorquins a Barcelona*. (Treball acadèmic). Universitat de Barcelona. Recuperat de <http://hdl.handle.net/2445/112371>.
- Julià i Muné. (2000). *Llengua i ús a les terres de Ponent: criteris i àmbits d'aplicació*. Pagès.
- Masip i Vallès, Montardit i Asènsio, F., & Prenafeta i Agelet, D. (2010). *Lo Nou diccionari lleidatà-català*. Alfazeta.
- Perea, Maria-Pilar (2011) *Antoni M. Alcover* [en línia]. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans. <https://alcover.iec.cat> [Consulta: 15 de març 2022].
- Torres, J. (2009). *Estudi sobre la variació en la llengua dels parlants de les Illes Balears*. (Treball acadèmic). Universitat Pompeu Fabra. Barcelona. Recuperat de <http://hdl.handle.net/10230/5283>.
- Trudgill, P. (1986). *Dialects in contact. Language in Society*. Oxford: Oxford Blackwell. Recuperat de <https://doi.org/10.1017/S0047404500014433>.

- Valls, E. (2008). La desdialectalització del català nord-occidental: cap a una convergència total amb l'estàndard? *De Lingua Aragonensi*, 4: 55–89.
- Veny, & Massanell i Messalles, M. (2015). *Dialectologia catalana: aproximació pràctica als parlars catalans*. Publicacions i Edicions de la Universitat de Barcelona.
- Veny, J. (1993). *Els parlars catalans* (3a ed.). Palma: Editorial Moll.
- Viaplana, J. & Clua, E. (1999). *Entre la dialectologia i la lingüística: la distància lingüística entre les varietats del català nord-occidental*. Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

8. ANNEXOS

I. Resum informants.....	38
II. Fitxes de les entrevistes	39
III. Resultats enquestes Balaguer.....	44
IV. Resultats enquestes d'acomodació dialectal.....	44

I. Resum informants

Actualment vivint a Balaguer:

1. T.C.E. (1935) → 87
2. J.M.P. (1938) → 84
3. A.S. (1951) → 71
4. J.M.P. (1957) → 65
5. MJ.M.C. (1965) → 59
6. J.M.A. (1976) → 46

Actualment vivint al domini del català central:

1. F.E. → 90
2. JM.P.M. (1947) → 75
3. J.P.M. (1950) → 72
4. M.P.M. (1953) → 69
5. X.P.M. (1960) → 62
6. E.M.M. (1980) → 42

II. Fitxes de les entrevistes

▪ Entrevista I

- Data: 15/04/2022
- Lloc: Balaguer
- Dades de l'entrevistat (I)
 - Nom i cognoms: T.C.E.
 - Sexe: Dona.
 - Data de naixement: 29/03/1935
 - Lloc de naixement: Cantàbria.
 - Temps de residència a Balaguer: 1947-actualitat. Prèviament, Ibars d'Urgell.
 - Posteriors llocs de residència: -
 - Estat civil: Casada.
 - Fills: Sí. Dues filles (59 i 58 anys) i un fill (46 anys).
 - Nivell d'estudis: No escolaritzada.
 - Ocupació: Jubilada, anteriorment mestressa de casa.
- Dades de l'entrevistat (II)
 - Nom i cognoms: J.M.P.
 - Sexe: Home.
 - Data de naixement: 20/12/1935.
 - Lloc de naixement: Ivars d'Urgell.
 - Temps de residència a Balaguer: 1939 - actualitat.
 - Posteriors llocs de residència: -
 - Estat civil: Casat.
 - Fills: Sí. Dues filles (59 i 58 anys) i un fill (46 anys).
 - Nivell d'estudis: Universitaris (estudis en dret), ja d'adult.
 - Ocupació: Jubilat, anteriorment administratiu en el sector de la indústria.

▪ Entrevista II

- Data: 15/04/2022
- Lloc: Balaguer
- Dades de l'entrevistat
 - Nom i cognoms: J.M.A.
 - Sexe: Home.
 - Data de naixement: 3/12/1976.
 - Lloc de naixement: Balaguer.
 - Temps de residència a Balaguer: 1976-1994. 1998-actualitat.
 - Posteriors llocs de residència: Barcelona (4 anys d'universitat).
 - Estat civil: Solter.

- Fills: No.
- Nivell d'estudis: Universitaris (ciències econòmiques).
- Ocupació: Sector turístic (guia i propietari d'un apartament).

▪ **Entrevista III**

- Data: 26/04/2022
- Lloc: Argentona
- Dades de l'entrevistat
 - Nom i cognoms: X.P.M.
 - Sexe: Home.
 - Data de naixement: 12/08/1960.
 - Lloc de naixement: Balaguer. Fora des del 1984.
 - Temps de residència a Balaguer: 1960-1984 (24 anys).
 - Posteriors llocs de residència: Actualment Argentona, abans 4 anys a Navàs.
 - Estat civil: Casat.
 - Fills: Sí. Una filla (22 anys) i un fill (31 anys).
 - Nivell d'estudis: Universitaris (ensenyament).
 - Ocupació: Jubilat, anteriorment mestre d'educació primària.

▪ **Entrevista IV**

- Data: 29/04/2022
- Lloc: Girona – Argentona (format telemàtic)
- Dades de l'entrevistat
 - Nom i cognoms: J.P.M.
 - Sexe: Dona.
 - Data de naixement: 25/11/1950.
 - Lloc de naixement: Balaguer.
 - Temps de residència a Balaguer: 1950-1970, 1972-1973 (21 anys).
 - Posteriors llocs de residència: Barcelona (1 any), Prullans (1 any), Mataró (9 anys), Girona (10 anys), entre Mataró i Girona (27 anys.) Del 2020 a l'actualitat, a Girona.
 - Estat civil: Casada.
 - Fills: Sí. Un fill (46 anys).
 - Nivell d'estudis: Universitaris (ensenyament).
 - Ocupació: Jubilada, anteriorment mestra d'educació primària.

▪ **Entrevista V**

- Data: 6/05/2022
- Lloc: Barcelona
- Dades de l'entrevistat (I)
 - Nom i cognoms: M.P.M.
 - Sexe: Dona.
 - Data de naixement: 1/12/1953.
 - Lloc de naixement: Balaguer.
 - Temps de residència a Balaguer: 1953-1969 (16 anys).
 - Posteriors llocs de residència: Barcelona (4 anys), Caldes de Montbui (1 any). Des del 1977 a Barcelona, interrupció d'1 any als EEUU (de 83-84).
 - Estat civil: Casada.
 - Fills: No.
 - Nivell d'estudis: Universitaris (ensenyament).
 - Ocupació: Jubilada, anteriorment administrativa en una entitat bancària.
- Dades de l'entrevistat (II)
 - Nom i cognoms: JM.P.M.
 - Sexe: Home.
 - Data de naixement: 24/07/1947.
 - Lloc de naixement: Balaguer.
 - Temps de residència a Balaguer: 1947-1965 (18 anys).
 - Posteriors llocs de residència: Lleida (3 anys), Menàrguens (5 anys). Des del 1980 a Barcelona.
 - Estat civil: Vidu.
 - Fills: Sí. Dos fills (45 i 40 anys) i una filla (42 anys).
 - Nivell d'estudis: Universitaris (dret i graduat social).
 - Ocupació: Jubilat, anteriorment treballador d'una entitat bancària.

▪ **Entrevista VI**

- Data: 12/05/2022
- Lloc: Balaguer – Mataró (format telemàtic)
- Dades de l'entrevistat (I)
 - Nom i cognoms: MJ.M.C.
 - Sexe: Dona.
 - Data de naixement: 2/04/1965.
 - Lloc de naixement: Balaguer.
 - Temps de residència a Balaguer: 1965-actualitat.
 - Posteriors llocs de residència: Va ser 4 anys a Lleida estudiant.
 - Estat civil: Casada.

- Fills: Sí. Un fill (29 anys) i una filla (25 anys).
- Nivell d'estudis: Universitaris.
- Ocupació: Treballadora de l'Oficina d'Ocupació.
- Dades de l'entrevistat (II)
 - Nom i cognoms: A.S.F.
 - Sexe: Home.
 - Data de naixement: 3/05/1951.
 - Lloc de naixement: Balaguer.
 - Temps de residència a Balaguer: 1951-actualitat.
 - Posteriors llocs de residència: -
 - Estat civil: Casat.
 - Fills: Sí. Un fill (29 anys) i una filla (25 anys).
 - Nivell d'estudis: Universitaris.
 - Ocupació: Jubilat, anteriorment propietari d'una petita empresa.

▪ **Entrevista VII**

- Data: 2/06/2022
- Lloc: Balaguer – Argentona (format telemàtic)
- Dades de l'entrevistat
 - Nom i cognoms: J.M.P.
 - Sexe: Home.
 - Data de naixement: 24/07/1957
 - Lloc de naixement: Balaguer
 - Temps de residència a Balaguer: 1957-actualitat.
 - Posteriors llocs de residència: -
 - Estat civil: Casat.
 - Fills: Sí. Una filla (21 anys) i un fill (19 anys).
 - Nivell d'estudis: Universitaris (ciències econòmiques).
 - Ocupació: Jubilat, anteriorment treballador en una entitat bancària.

▪ **Entrevista VIII**

- Data: 3/06/2022
- Lloc: Barcelona – Argentona (format telemàtic)
- Dades de l'entrevistat
 - Nom i cognoms: E.M.M.
 - Sexe: Home.
 - Data de naixement: 26/09/1980
 - Lloc de naixement: Barcelona.
 - Temps de residència a Balaguer: 1984-2002 (18 anys).

- Posteriors llocs de residència: Barcelona.
- Estat civil: Casat.
- Fills: Sí. Una filla (recent nascuda).
- Nivell d'estudis: Universitaris (telecomunicacions).
- Ocupació: Enginyer de sistemes de telecomunicació.

▪ **Entrevista IX**

- Data: 3/06/2022
- Lloc: Barcelona
- Dades de l'entrevistat
 - Nom i cognoms: F.E.S.
 - Sexe: Home.
 - Data de naixement: 20/05/1932.
 - Lloc de naixement: Balaguer.
 - Temps de residència a Balaguer: 1932-1950 (18 anys).
 - Posteriors llocs de residència: Barcelona.
 - Estat civil: Casat.
 - Fills: Sí. Dues filles i un fill.
 - Nivell d'estudis: Universitaris (enginyeria elèctrica i mecànica).
 - Ocupació: Enginyer elèctric i registre de patents (propietat industrial).

III. Resultats enquestes Balaguer

	J.M.A.		M.J.M.C.		A.S.E.		J.M.P.		J.M.P.		T.C.E.	
	Ho coineixes?	Ho utilitzes?	Ho coineixes?	Ho utilitzes?	Ho coineixes?	Ho utilitzes?	Ho coineixes?	Ho utilitzes?	Ho coineixes?	Ho utilitzes?	Ho coineixes?	Ho utilitzes?
<i>tarró</i> (tomó)	x	x	x	—	x	—	x	x	x	—	x	—
<i>tocino</i> (porc)	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
<i>tomata</i> (tomàquet)	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
<i>corder</i> (xai)	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
<i>prèssic</i> (préssec)	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
<i>safanòria</i> (pastanaga)	x	—	x	x	x	—	x	—	x	x	x	—
<i>mixó</i> (ocell)	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
<i>xut</i> (missol)	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
<i>muricec</i> (ratapinyada)	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
<i>sargantilla</i> (sargantana)	x	—	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
<i>buxir</i> (bordar)	x	x	x	—	x	x	x	x	x	—	x	x
<i>empegar</i> (encomanar)	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
<i>parèixer</i> (semblar)	x	—	x	—	x	—	x	—	x	—	x	—
<i>mangala</i> (bastó)	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
<i>s[i]lló</i> (càntir)	x	x	x	x	x	—	x	x	x	x	x	x
<i>carrutxa</i> (caminador)	—	—	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
<i>keds/queds</i> (bambes)	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
<i>perxe</i> (golfes)	x	x	x	x	x	x	x	—	x	x	x	x
<i>trebol</i> (sostre)	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
<i>timó</i> (farigola)	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
<i>bultra</i> (arbreda de pollancre)	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
<i>arena</i> (sorra)	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
<i>estalzi</i> (<i>sutge</i>)	—	—	x	x	x	x	x	x	x	—	x	x
<i>fato</i> (<i>conjunt de coses</i>)	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
<i>nimai</i> (ja t'ho faràs)	x	x	x	x	x	x	x	—	x	x	x	x
<i>sisquere</i> (tant de bo)	x	—	x	x	x	—	x	x	x	—	x	—
<i>aumon</i> (enlloc)	x	x	x	x	x	—	x	x	x	x	x	x
<i>ca</i> (no)	—	—	x	—	x	—	x	—	x	—	x	—
<i>guexo</i> (borni)	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
<i>conco</i> (solter)	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
<i>rèxos</i> (reis)	x	x	x	x	x	—	x	x	x	—	x	—
<i>popes</i> (pits)	x	x	x	x	x	x	x	x	x	—	x	x
<i>bes, besada, beset</i> (petó)	x	—	x	—	x	—	x	—	x	—	x	—
<i>padrí</i> (avi)	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
<i>camissonda o cabusseta</i> (tom	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
<i>xic</i> (nen)	x	x	x	—	x	—	x	—	x	—	x	x
Resultat numèric ("si")	33	28	36	30	36	26	36	28	36	27	36	29
<i>H[a]m fet</i> - (1a p. pl.) present	x	x	x	x	x	—	x	—	x	—	x	x
<i>S[i]rà</i> - (3a sg.) futur	x	x	x	—	x	—	x	—	x	x	x	x
<i>Digos</i> - (2a sg.) present de su	x	x	x	—	x	—	x	—	x	—	x	—
<i>Ana(β)en</i> - (3a pl.) imperfet d	x	x	x	—	x	—	x	—	x	x	x	x
<i>Voliven</i> - (3a p. pl.) imperfet c	x	—	x	—	x	—	x	—	x	—	—	—
<i>Visquéssem</i> - (1a p. pl.) impe	x	x	x	x	x	—	x	—	x	—	x	x
<i>Tim</i> - (2a p. sg.) imperatiu	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	—
<i>Vïuri</i> - infinitiu	—	—	—	—	x	—	x	—	x	—	x	x
Resultat numèric ("si")	7	6	7	3	8	1	8	1	8	3	7	5

IV. Resultats enquestes d'acomodació dialectal

	E.M.M.			X.P.M.			M.P.M.			J.P.M.			J.M.P.M.			F.E.S.		
	Ho coineixes?	Ho utilitzaves?	Ho utilitzes?	Ho coineixes?	Ho utilitzaves?	Ho utilitzes?	Ho coineixes?	Ho utilitzaves?	Ho utilitzes?	Ho coineixes?	Ho utilitzaves?	Ho utilitzes?	Ho coineixes?	Ho utilitzaves?	Ho utilitzes?	Ho coineixes?	Ho utilitzaves?	Ho utilitzes?
tarró (torró)	x	-	-	x	x	-	x	x	x	x	-	-	x	x	-	x	-	-
tocino (porc)	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	-	x	x	-	x	x	x
tomata (tomàquet)	x	x	x	x	x	-	x	x	x	x	x	x	x	x	-	x	x	-
cordar (xai)	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	-	x	x	-	x	x	x
prèssic (prèsec)	x	-	-	x	x	x	x	x	-	x	x	-	x	x	-	x	x	-
safranària (pastanaga)	x	-	-	x	x	-	x	x	-	x	x	-	x	x	-	x	-	-
mixó (ocell)	x	x	x	x	x	-	x	x	x	x	x	-	x	x	-	x	x	-
xut (mussol)	x	x	x	x	x	-	x	x	x	x	x	-	x	x	-	x	x	-
muricec (ratapinyada)	x	x	x	x	x	-	x	x	-	x	x	-	x	-	-	x	x	-
sargantilla (sargantana)	x	-	-	x	x	-	x	-	-	x	x	-	x	x	-	x	x	-
buitx (bordar)	x	x	x	x	x	-	x	x	-	x	-	-	x	x	-	x	x	-
empegar (encomanar)	x	x	x	x	x	-	x	x	x	x	x	-	x	x	x	x	x	-
parèixer (semblar)	x	-	-	x	x	-	x	-	-	x	-	-	x	-	-	x	-	-
mangala (bastó)	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	-	x	x	-	x	x	-
sfjlló (càntir)	-	-	-	x	x	-	x	x	x	x	x	-	x	x	x	x	x	-
carrutxa (caminador)	-	-	-	x	x	-	x	x	x	x	x	-	x	x	x	x	x	-
beds queds (bambes)	x	x	x	x	x	-	x	x	x	x	x	-	x	-	-	x	x	-
perxe (golfes)	x	-	-	x	x	-	x	x	-	x	x	-	x	x	-	x	x	-
trebol (sostre)	-	-	-	x	x	-	x	x	x	x	x	-	x	x	-	x	x	-
timó (farigola)	x	x	x	x	x	x	x	x	-	x	x	-	x	x	-	x	x	-
bultxa (arbrada de pollancre)	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
arena (sorra)	x	-	-	x	x	-	x	x	-	x	x	-	x	x	-	x	x	-
estafici (suïge)	-	-	-	x	-	-	x	-	-	-	-	-	x	x	x	-	-	-
fato (conjunt de coses)	x	x	x	x	x	-	x	x	x	x	x	-	x	x	-	x	x	-
nimai (ja t'ho faràs)	x	x	x	x	x	-	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
sisquere (tant de bo)	x	-	-	x	-	-	x	x	x	x	-	-	x	x	-	-	-	-
aimon (enlloc)	x	x	-	x	x	-	x	x	x	x	x	-	x	x	x	x	-	-
ca (no)	-	-	-	x	x	-	x	x	-	x	-	-	x	x	-	x	x	x
guerxo (borni)	x	x	x	x	x	-	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	-
conco (solter)	x	-	-	x	x	x	x	-	-	x	x	-	x	x	x	x	x	x
retxos (reis)	x	x	x	x	x	-	x	x	-	x	x	-	x	x	-	x	x	-
popes (pits)	x	x	x	x	x	-	x	-	-	x	-	-	x	x	-	x	x	-
bes, besada, beset (petó)	-	-	-	x	x	-	x	-	-	x	-	-	x	-	x	-	-	-
padri (avi)	x	x	x	x	x	-	x	x	-	x	x	-	x	x	-	x	x	-
camissonada o cabusseta (tom xic (nen))	x	x	x	x	x	x	x	-	-	x	x	-	x	x	x	x	x	-
Resultat ("si")	30	20	19	36	34	8	36	29	19	35	28	3	36	31	11	34	29	6
H(a)m fet - (1a p. pl.) present	x	x	-	x	x	x	x	x	-	x	x	-	x	x	x	x	-	-
Sfijrà - (3a sg.) futur	x	-	-	x	x	-	x	x	-	x	x	-	x	x	-	x	x	-
Digos - (2a sg.) present de su	x	x	-	x	x	-	x	-	-	x	-	-	x	-	-	x	-	-
Ana(β)en - (3a pl.) imperfet d	x	x	-	x	x	-	x	x	-	x	-	-	x	x	-	x	-	-
Voliven - (3a p. pl.) imperfet c	-	-	-	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	x	-	-
Visquéssem - (1a p. pl.) impe	x	x	-	x	x	-	x	x	x	x	x	-	x	x	-	x	x	-
Tim - (2a p. sg.) imperatiu	-	-	-	x	x	-	x	-	-	x	x	-	x	x	-	x	-	-
Viuiri - infinitiu	x	-	-	x	-	-	x	-	-	-	-	-	x	x	-	-	-	-
Resultat numèric ("si")	6	4	0	8	6	1	8	4	1	7	4	0	7	6	1	7	2	0

Amb aquest escrit declaro que sóc l'autor/autora original d'aquest treball i que no he emprat per a la seva elaboració cap altra font, incloses fonts d'Internet i altres mitjans electrònics, a part de les indicades. En el treball he assenyalat com a tals totes les citacions, literals o de contingut, que procedeixen d'altres obres. Tinc coneixement que d'altra manera, i segons el que s'indica a l'article 18, del capítol 5 de les Normes reguladores de l'avaluació i de la qualificació dels aprenentatges de la UB, l'avaluació comporta la qualificació de "Suspens".

Barcelona, a 17 de juny de 2022

Signatura: